

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи
Комаха Л.Г.

« ___ » вересня 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО - ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ
для студентів**

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **105 Прикладна фізика та наноматеріали**
освітній рівень **бакалавр**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	V
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Внучко Світлана Миколаївна, к. політ. н, доцент кафедри політології**

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Внучко Світлана Миколаївна, к. політ. н, доцент кафедри політології*

Затверджено

«_____» _____ 2017 р.

Зав. кафедри політології

_____ (Цвих В.Ф.)

Протокол № ____ від «_____» _____ 2017 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 2017 року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від «_____» _____ 2017 року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (_____)

«_____» _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування знання про особливості сучасного українського суспільства, політики і влади у порівняльному контексті, специфіку політологічного знання про проблеми і тенденції розвитку суспільства, політики і влади.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** особливості функціонування та розвитку сучасного суспільства, політики і влади, взаємодії людини з соціальними та політичними інституціями, особливі характеристики сучасного українського суспільства.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо політичних процесів; застосовувати основні терміни, категорії аналізу соціально-політичних явищ та процесів.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; використання інформативних джерел.

3.Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Соціально-політичні студії» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін та викладається у V семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів з політикою як соціальним явищем, теоретичним знанням та формою діяльності, еволюцією політичного знання, сутністю та класифікацією політичних систем. В ході вивчення дисципліни аналізується влада як суспільне явище, соціальна правова держава та громадянське суспільство, особливості функціонування громадсько-політичних об'єднань в політичній системі, тенденції розвитку сучасної світової політики.

4.Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про сучасні соціально-політичні явища і процеси, їх представлення в ЗМІ, повсякденній свідомості та в теоретичних узагальненнях з опорою на сучасне соціологічне та політологічне знання. Розвинути знання про особливості функціонування і розвиток сучасних політичних систем, їх структурні елементи, політичні проблеми сучасного суспільства. Отримати студентами знання та уявлення про основні політичні характеристики сучасного українського суспільства у регіональних та національних вимірах, про політичні проблеми та способи їх регулювання.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

<i>Результат навчання</i>		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>% у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
Код	Результат навчання			
<i>1</i>	Знати:			
<i>1.1</i>	сутність політичних феноменів, що є предметом політологічних студій, володіти та вміти застосовувати базовий понятійно-категоріальний апарат політології;	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії.	10
<i>1.2</i>	актуальні політичні проблеми сучасного суспільства, умови та чинники їх виникнення та розв'язання, специфіку їх прояву в українському суспільстві;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, дискусії.	10
<i>1.3</i>	закономірності політичного життя, політичних відносин і процесів, сучасні моделі політичного порядку, їх місце і роль у житті держави	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, дискусії.	10

	та суспільства;			
1.4	основні політичні процеси в українському суспільстві та державі, особливості міжнародних суспільно-політичних взаємодій, місце і статус України в сучасному світі.	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії.	10
2	Вміги:			
2.1	аналізувати політичні явища, інтерпрувати їх з позицій сучасного політологічного знання;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	6
2.2	визначати та розкривати сутність актуальних політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	6
2.3	критично оцінювати знання про соціально-політичні явища і процеси, яке представлено у масовій свідомості, публікаціях у ЗМІ та в соціальних інтернет-мережах, його обґрунтованість з точки зору політології;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	6
2.4	знаходити пояснення проблемам громадсько-політичної діяльності в закономірностях функціонування суспільства, політики і влади;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	6
2.5	вміти застосувати соціально-політичні знання в повсякденному житті.	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	6
3	Комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	5

3.2	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	5
3.3	вести полеміку стосовно питань політичного життя суспільства на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом.	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії.	5
4	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	5
4.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих оприлюднених досліджень, та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій.	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.	1.	2.	4.	4.
Програмні результати навчання	1	2	1	1	2
		+			
			+		
			+		

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна **заліком**.

Перша частина курсу присвячена дослідженню політики як соціального явища, аналізу політичного знання в історичній ретроспективі, дослідженню політичної системи як механізму формування і функціонування влади у суспільстві.

Друга частина курсу присвячена дослідженню влади як суспільного явища, суті та особливостей соціальної правової держави та громадянського суспільства, громадсько-

політичним об'єднанням в політичній системі, основним тенденціям розвитку сучасної світової політики.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.4), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** 2.1-2.5); (**комунікація** 3.1-3.3); (**автономність та відповідальність** 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Самостійна робота:

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

8 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

4. Модульна та підсумкова контрольна робота (2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-13 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

12 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь ¹	Протягом семестру	«4» x 4 = 16	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Протягом семестру	«1» x 4 = 4	«3» x 5 = 15
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження політичної думки вибраного в межах курсу історичного періоду (до листопада місяця)	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10
	Аналіз діяльності громадська-політичних об'єднань в політичній системі України (до грудня місяця)	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10
Контрольна робота 1		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

¹ у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються в усній формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 48.

Підсумкове оцінювання у формі заліку: оцінювання під час заліку відбувається на основі модульної та підсумкової контрольної роботи. В контрольній роботі міститься 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 10 балів. Що в загальному підсумку дає 20 балів.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

Студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше 48 балів. Для допуску до заліку студент має здати всі самостійні роботи та відпрацювання в усній формі.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
<i>Змістовий модуль 1.</i>				
1	Тема 1 Політика як соціальне явище, теоретичне знання та форма діяльності	2	2	5
2	Тема 2 Еволюція політичного знання	2		5
3	Тема 3 Політична система як механізм формування і функціонування влади у суспільстві	2	2	5
4	<i>Контрольна робота</i>		2	
<i>Змістовий модуль 2.</i>				
5	Тема 4 Влада як суспільне явище	2	2	5
6	Тема 5 Соціальна правова держава та громадянське суспільство	2		5
7	Тема 6 Громадсько-політичні об'єднання в політичній системі	2	2	4
8	Тема 7 Основні тенденції розвитку сучасної світової політики	2	2	3
9	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		2	
10	ВСЬОГО	14	14	32

Загальний обсяг **60 год.**, в тому числі:

Лекцій – **14 год.**

Семінари – **14 год.**

Самостійна робота- **32 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Гаджиев К.С. Политология. Базовый курс. Серия: Основы наук. - Издательство: Юрайт, 2010. – 512 с.
2. Гіденс Е. Соціологія. - К., Основи. - 1999р.– 835 с.
3. Кузьменко Т.М. Соціологія / Навчальний посібник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2010. – 320 с.
4. Політологічний енциклопедичний словник / В.Б. Авер'янов, І.В. Алексєєнко, С.С. Андрєєв та ін.; В.П. Горбатенко (упоряд.), Ю.С. Шемшученко та ін. – К., 2004. – 428 с.
5. Політологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навчальний посібник / за ред. В.Ф.Цвиха. – К.: Знання, 2012. – 374 с.
6. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. Цвиха В.Ф., Батрименка О.В. - К.: ВПЦ “Київський університет”, 2010 – 629 с.
7. Соціологія: навч. посібник / За редакцією С.О. Макєєва. – К., 1999.
8. Спеціальні та галузеві соціології / За ред. В.Є.Пилипенка / Навч.посібник 2-е видання. – К.: «Каравела», 2004. – 350 с.
9. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 472 с.
10. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества \ Пер. польского. - М.: «Логос». - 2008. – 664 с.

Додаткова:

1. Арістотель. Політика. Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. – К.: Основи. 2003. – 239 с.
2. Бергер П. Пригласение в социологию. Гуманистическая перспектива. М.: Аспект-Пресс, 1996. – 264 с.
3. Вебер М. Государство і суспільство / Макс Вебер; пер. з нім. М. Кушнір. — К.: Всесвіт, 2013. — 1112 с.
4. Вебер Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. — К.: Основи, 1998. — 534 с.
5. Вебер М. Покликання до політики // Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. – К.: Основи, 1998. – С. 173-191.
6. Вектори змін українського суспільства / За ред. В.М.Ворони, М.О.Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2014. – 466 с.
7. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). К.: Либідь. 1993.
8. Истон Д. Категории системного анализа политики / Антология мировой политической мысли. В 5 т. Т. II. Зарубежная политическая мысль в ХХ в. – М.: Мысль, 1997. – С. 630-642.
9. Качество жизни населения Украины в зеркале социологии \ Под общ. ред. В.М.Вороны, Е.И.Суименко. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2012. – 211 с.
10. Кирилук Ф.М., Батрименко О.В. Історія зарубіжних політичних вчень. Навч.-метод. посібник. – К.: ТОВ “ХХІ століття: Діалог культур”, 2005. – 256 с.
11. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Євгеній Причепій (ред.). – К.: ВК ТОВ “Тандем”, 2002. – 582 с.
12. Ленуар Р., Мерлье Д., Пенто Л., Шампань П. Начала практической социологии / Пер. с фр. – М.: Институт экспериментальной социологии; СПб: «Алтейя», 2001. – 410 с.
13. Лібанова Е.М. Нерівність в українському суспільстві: витоки та сучасність // Економіка України. – 2014. – № 3(628). - С. 4 – 18.
14. Мак'явеллі Н. Державець. Флорентійські хроніки – К.: Фоліо, 2013. – 512 с.
15. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура (фрагменты) / Под общ. ред. В.В.Танчера. – Киев: Ин-т социологии, 1996. – 112 с.
16. Миллс Ч.Р. Социологическое изображение // пер. с англ. О.А.Обремко. М.: Nota Bene, 2001. – 264 с.
17. Мурадян Е.С. Динамика ценностно-нормативной системы и жизненные шансы. Опыт постсоветской трансформации в Пограничье / Е.С.Мурадян и др. – Вильнюс: Европейский гуманитарный университет, 2014. – 366 с.
18. Новые социальные неравенства. / под ред. С.А. Макеева. – К., 2006. – 355 с.
19. Парсонс В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики. - К.: Києво-Могилянська академія, 2006. - 550 с.
20. Платон. Держава. – К.: Основи, 2005. – 355 с.
21. Полторак В.А. Социология общественного мнения: Учеб. пособие. К.: Днепропетровск: Центр "Социо-полис". Изд-во "Арт-Пресс", 2000.
22. Рассел Б. История западной философии и ее связи с политическими и социальными условиями от Античности до наших дней. - М., 2010. - 832 с.
23. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: Національна доповідь / кер. авт. колективу Е.М. Лібанова / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. – 412 с.
24. Соціологія. Короткий енцикл. слов. /Уклад. В.І. Волович та ін. - К.: Укр. Центр духовн. культури, 1998.
25. Соціологія політики: Енцикл.словник / Авт.-упоряд. В.А. Полторак, О.В. Петров, А.В.Толстоухов. – К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2009. – 442 с.
26. Структурні виміри сучасного суспільства. Курс лекцій / За ред. С.Макеева. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2006. – 372 с.
27. Черниш Н.Й. Соціологія. Курс лекцій. Львів.: “Кальварія”. - 2003. - 540 с.

28. Heywood A. Political Ideologies: An Introduction. - Palgrave Macmillan; Fifth Edition, 2012. - 392 p.
29. Introduction to Politics / R. Garner (Author), P. Ferdinand (Author), S. Lawson (Author). - Oxford University Press; 2 edition, 2012. - 560 p.
30. Lipset S. M. Political Man: The Social Bases of Politics. - The Johns Hopkins University Press, 1981. - 608 p.
31. The Cambridge history of twentieth-century political thought \ Ed. by T. Ball, R. Bellamy. - Cambridge University Press, 2008 - 746 p.

Інтернет ресурси

1. Агенція суспільної інформації "Ініціатива" <http://www.asi.org.ua/>
2. Бібліотека факультету соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.socd.univ.kiev.ua/>
3. Вісник Київського національного університету. Серія: Соціологія. <http://www.socd.univ.kiev.ua/uk/visnik-kiyivskogo-nacionalnogo-universitetu-imeni-tarasa-shevchenka-sociologiya>
4. Державний Комітет Статистики України - www.ukrstat.gov.ua
5. Журнал "Социологическое обозрение" Центра фундаментальной социологии (Москва) <http://www.sociologica.ru/Journal.html>
6. Інститут громадянського суспільства <http://www.csi.org.ua/>
7. Інститут соціології НАН України (електронна бібліотека) http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php
8. Київський міжнародний інститут соціології <http://kiis.com.ua/>
9. Мережа аналітичних центрів України <http://www.intellect.org.ua/>
10. Міжнародний центр перспективних досліджень <http://www.icps.kiev.ua/library>
11. Онлайн бібліотека по політології і політ. наукам <http://politics.ellib.org.ua/>
12. Ресурсний центр з соціології, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна <http://www.sociology.kharkov.ua/> (електронна бібліотека, тексти публікацій, корисні посилання)
13. Український незалежний центр політичних досліджень <http://www.ucipr.kiev.ua/>